

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 24. november 2022

Indberetning nr. 22/2022

Uro i Fólkaflokkurin har medført, at flere politikere har forladt partiet

I forbindelse med udskrivelse af valg til Lagtinget, opstod der intern uro i Fólkaflokkurin, som blandt andet medførte, at partiets formand Christian Andreasen trak sig. (Se Indberetning nr. 21/2022). Efterfølgende valgte landsstyremand for socialanliggender, Sólvit E. Nolsø, som en direkte konsekvens af partiets kurs, at trække sig som landsstyremand og skifte parti til Framsókn. Annika Olsen, tidligere landsstyremedlem, lagtingsmedlem og borgmester i Tórshavn Kommune, valgte ligeledes at skifte parti til Tjóðveldi, ligesom flere andre partimedlemmer har oplyst, at de enten ikke genopstiller eller stiller op for andre partier. Fælles for dem alle er, at de repræsenterer den liberale fløj af Fólkaflokkurin, som har ønsket at modernisere partiet.

Fólkaflokkurin har valgt ny partiformand

25-årig Beinir Johannesen fra Klaksvik er blevet valgt som ny partiformand for Fólkaflokkurin. Beinir Johannesen blev valgt ind i Lagtinget første gang i 2019, hvor han fik 998 personlige stemmer. Til Folketingsvalget 2022 opnåede han 605 personlige stemmer.

Fólkaflokkurin halveret i ny meningsmåling

Uroen i Fólkaflokkurin ses tydeligt i den seneste meningsmåling fra den 14. november 2022, hvor partiet står til at blive halveret. Således opnåede partiet 24,5 pct. til valget i 2019, mod 12,6 pct. i meningsmålingen, svarende til en nedgang fra 8 til 4 mandater.

Meningsmålingen viser endvidere en stigning på ét mandat til hver af de to små partier, Framsókn og Miðflokkurin, som begge opnår 3 mandater. Javnaðarflokkurin opnår 28,3 pct. af stemmerne, svarende til en fremgang fra 7 til 10 mandater. Tjóðveldi står ligeledes til en fremgang på ét mandat, svarende til i alt 7 mandater. Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin opnå således tilsammen 17 mandater ud af Lagtingets 33 mandater. Sambandsflokkurin står til en tilbagegang på ét mandat, fra 7 til 6 mandater og Sjálvstýri mister sit ene mandat iflg. meningsmålingen. I alt får den nuværende koalition 39 pct. af stemmerne, mens oppositionspartierne tilsammen opnår 61 pct.

Parti	Lagtingsvalget Aug. 2019	Spyr.fo Aug. 2022	Spyr.fo 8. nov. 2022	Spyr.fo 14. nov. 2022
Fólkaflokkurin	24,5 (8)	16,1 (5)	16,4 (6)	12,6 (4)
Sambandsflokkurin	20,3 (7)	18,0 (6)	20,7 (7)	18,0 (6)
Javnaðarflokkurin	22,2 (7)	30,0 (10)	27,3 (9)	28,3 (10)
Sjálvstýri	3,4 (1)	2,1 (0)	1,6 (0)	2,1 (0)
Tjóðveldi	18,1 (6)	19,5 (7)	19,0 (6)	21,5 (7)
Miðflokkurin	5,4 (2)	6,5 (2)	8,0 (3)	8,2 (3)
Framsókn	4,6 (2)	7,9 (3)	7,0 (2)	9,3 (3)
Framtakið	0,9 (-)			
Føroyaflokkurin	0,5 (-)			
I alt	100,0 (33)	100,1 (33)	100,0 (33)	100,0 (33)

I forhold til spørgsmålet om, hvem der skal være kommende lagmand, svarer 39,1 pct., at de ønsker den tidligere lagmand fra Javnaðarflokkurin, Aksel V. Johannesen, som kommende lagmand. 23 pct. ønsker den nuværende lagmand Bárður á Steig Nielsen som lagmand. Høgni Hoydal fra Tjóðveldi opnår 11 pct. af stemmerne.

Meningsmålingen er foretaget blandt 774 personer. 12,2 pct. har svaret, at de ikke ved, hvem de vil stemme på til et kommende lagtingsvalg. Usikkerheden i meningsmålingen er opgjort til 2,5 pct.

I disse dage fremlægger de syv partier, som stiller op til lagtingsvalget, deres partiprogrammer, ligesom flere partier har offentliggjort navnene på de opstillede kandidater.

Færøerne ønsker at forlænge den nuværende fiskeriaftale med Rusland i et år

Lagmand Bárður á Steig Nielsen oplyste den 23. november 2022, efter at have afholdt møde med alle gruppeformændene, at 5 ud af 7 partier er enige om, at embedsfolk fra det færøske landsstyre en af de kommende dage indleder forhandlinger med Rusland om en etårig forlængelse af den nuværende fiskeriaftale, som udløber pr. 31.12.2022.

Sjálvstýri ønsker som det eneste parti ikke at indlede forhandlinger med Rusland. Formand for partiet Miðflokkurin, Jenis av Rana, oplyser, at partiet vil vente til efter lagtingsvalget den 8. december 2022 med at beslutte, om Færøerne bør indgå en ny fiskeriaftale med Rusland.

De tre oppositionspartier Javnaðarflokkurin, Framsókn og Tjóðveldi har tidligere meldt ud, at Færøerne ikke bør indgå i forhandlinger med Rusland på grund af krigen i Ukraine. Aksel V. Johannesen, formand for Javnaðarflokkurin, udtaler efter mødet med lagmanden til KVF, at baggrunden for, at partiet har skiftet holdning, er, at det siddende landsstyre ikke har forberedt sig på at kunne hjælpe de berørte færinger, såfremt fiskeriaftalen med Rusland udløber pr. 31.12.2022. Aksel V. Johannesen oplyser videre, at man efter valget vil gå i gang med at forberede, hvordan man kan hjælpe de berørte, således at man fremover ikke skal indgå fiskeriaftale med Rusland, såfremt landet fortsat er i krig med Ukraine. Hogni Hoydal, formand for Tjóðveldi, udtaler efter mødet med lagmanden til KVF, at det vil være uskyldige mennesker, der bliver ramt, såfremt fiskeriaftalen ikke forlænges.

Landsstyremanden for fiskeri, Árni Skaale, udtaler til DR1: *”Det er uden tvivl det eneste rigtige at gøre i den her situation for Færøerne, og jeg er glad for, at alle partier i Lagtinget på nær et er med om bord og ser fornuften og det rationelle i, at det her er det eneste rigtige at gøre”*. Árni Skaale henviser til, at Færøerne i de seneste godt fire årtier har haft en aftale med Rusland – uanset om det var krigs- eller fredstid. Fødevarerforsyninger er desuden undtaget EU's sanktioner mod Rusland.

Stor stigning i antal flygtninge fra Ukraine

I løbet af november måned har Færøerne oplevet en stor stigning i antallet af flygtninge fra Ukraine, og man forventer, at der alene i november måned vil ankomme 33 nye flygtninge. På nuværende tidspunkt har 73 flygtninge fået midlertidig opholdstilladelse på Færøerne.

Corona har påvirket befolkningsvæksten, som har været mindre det sidste år

Den 1. oktober 2022 boede der 54.100 personer på Færøerne. Det er 660 flere end i oktober 2021, svarende til en stigning på 1,2 pct. I samme periode året før var væksten 1,4 pct. Der er særlig to faktorer, der har bidraget til en lavere befolkningsvækst. Det ene er fraflytning; en del unge udsatte at rejse udenlands i forbindelse med videreuddannelse under corona pandemien. De har nu valgt at fraflyttet Færøerne. Samme tendens ses i dødstallet, hvor færre døde under corona, mens der i den seneste periode har været et særligt højt dødstal. Páll Weihe professor i folkesundhed forklarer, at under corona passede alle meget på særlig udsatte borgere og havde få kontaktflader og dermed florerede de almindelige infektionssygdomme, som mange ældre dør af, heller ikke. Da corona-restriktionerne blev ophævet, steg dødstallene. Nu er de på vej ned igen, men forventes først at normaliseres i starten af 2023.

Det er i tidligere indberetning beskrevet, at den udenlandske arbejdskraft vokser (se Indberetning nr. 11/2022). Tal fra Hagstovan (Færøernes Statistik) viser, at hvis man tager højde for den udenlandske arbejdskraft, var folketallet nærmere 52.800 borgere. At udenlandsk arbejdskraft betyder mere for befolkningsvæksten er samme tendens som i andre lande.

Finanstilsynet vurderer større risiko for hvidvaskning og finansiering af terrorisme

Finanstilsynet bad efter tilsynsbesøget i maj Norðoya Sparikassi om at revidere risikovurdering og arbejdsgange i forbindelse med hvidvask (se Indberetning 21/2022). Tilsvarende er Betri Banki nu også blevet bedt om, at politikker, procedurer og intern kontrol bliver revideret og tilpasset en højere risikovurdering. Finanstilsynet vurderer, at risikoen for, at Betri Banki bruges til hvidvask og finansiering af terrorisme, er høj. Betri Banki tager Finanstilsynets krav til efterretning og laver de nødvendige ændringer.

Aktieselskabet ”Suðuroyartunnilin” er nu etableret

Igennem flere år er der blevet talt om at anlægge en tunnel til Suðuroy (se Indberetning 14/2022). Nu er der etableret et offentligt aktieselskab P/f Suðuroyartunnilin, som skal stå for projektet. Selskabet blev etableret dagen før, valget blev udskrevet. Teitur Samuelsen, som er direktør for P/F Eystur- og Sandoyartunlar, der anlagde tunnelen til Eysturoy og er ved at anlægge tunnelen til Sandoy, er nu også direktør i ”Suðuroyartunnilin”. Bestyrelsesformand er Bergur Poulsen, som også er bestyrelsesformand i P/f Eystur- og Sandoyartunlar. Aktiekapitalen er 4 mio. kr.

Midlertidig finanslov for 2023 vedtaget

Den 15. november 2022 blev en midlertidig finanslov for 2023 enstemmigt vedtaget. Den midlertidige finanslov giver landsstyret hjemmel til at opkræve skatter og afholde nødvendige udgifter. Baggrunden er, at der er udskrevet lagtingsvalg, og at Lagtinget ikke havde færdigbehandlet finanslovsforslaget, som blev fremlagt i efteråret.

Lønforhandlinger er stillet i bero efter udskrivelsen af lagtingsvalget

Det færøske finansministerium var i gang med lønforhandlinger med flere fagforeninger, da valget blev udskrevet. Praksis er, at forhandlinger stilles i bero og genoptages, når et nyt landsstyre er valgt. De fleste af fagforeningerne har aftaler, der udløb den 1. oktober 2022.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen